

EKO

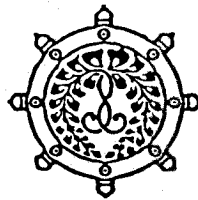
回

向

DRIEMAANDELIJKS
TIJDSCHRIFT

Maart 1990

Nr 44

Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w.

Pretoriastraat 68

B-2600 Antwerpen-Berchem

Afgiftekantoor : 2600 Berchem 1

I n h o u d

Editoriaal : Even in 't zakje blazen	1
Shinran Shonin : Mattosho 7	3
Sh.A.Peel : De Naam is Namu Amida Butsu	6
S.S.Kibe Monshu : Geschiedenis van het Ontstaan van de verschillende obediënties in het Shinboeddhisme (4)	9
D. Girardin : Vreemdheid en Verbondenheid	12
Dr.T.Unno : Jodo Shinshu Begrijpen	14
Het Edele Achtvoudige Pad	19
Jikoji-Nieuws	22

Het Centrum en de Shin-Tempel JIKOJI erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jôdo-Shinshû Hongwanji-ha (Kyoto) in de personen van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani en van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is dus afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

Onze bankrekening (voor België) is 408-2066511-88, Centrum voor Shin-Boeddhisme V.Z.W., 2600 Berchem-Antwerpen. Voor Nederland en buitenland, bij voorkeur op postrekening 000-0173766-39, op naam van A.Peel, B-2600 Berchem-Antwerpen, België.

Editoriaal

EVEN IN 'T ZAKJE BLAZEN...

Rond en om kerst en nieuwjaar werd druk gecontroleerd of er niet te veel alcohol in 't bloed zat . Want zoals iedereen het weet, rond en om kerst en nieuwjaar wordt er flink gevierd en gedronken op oud en nieuw . En dronken achter 't stuur, dat mag beslist niet : niet voor de bestuurder, zeker niet voor de anderen...

Ik wil het eigenlijk niet hebben over die bewuste campagne, ofschoon ik toch mijn bedenkingen, mijn ethisch-pastorale bedenkingen heb bij bepaalde motieven en elementen die b.v. bij affiches en tv-clips toegepast werden . Ook wil ik noch de drinkerds goedpraten noch de rijkswachters ophemelen .

Wél zit ik met enkele vragen die in feite niet zo heel veel of heel direct met die zakjes-blaaskampagne te maken hebben . Het is waar : dronken bestuurders hebben vaak doden, gekwetsten, levenslang invaliden op hun geweten ; en dronken sturen is duidelijk een teken van hoge onverantwoordelijkheid .

Maar hier kom ik meteen met een knoop te zitten . Vanwaar toch die quasi-universele onverantwoordelijkheid ? Kijk ik in mijn omgeving, dan zie ik massa's onverantwoordelijkheden op honderd, duizend gebieden . Landbouw, industrie, de transportwereld, het bouwvak, de administratie, de politiek, de ideologie : het zit allemaal vol onverantwoordelijkheden . Kijk naar het sponsbrood, de piepschuimen kip, de vervuiling van water, lucht en bodem : dat is bewuste onverantwoordelijkheid . Kijk naar de lelijkheid en de dorheid van onze moderne woonwijken . Zie wat er allemaal, in de naam van 'sociale' beveiliging, van medische wetenschap, van staatspolitieele macht gebeurt... Kom, laten we de klaaglitatie maar voorbijgaan...

In dit milieu vervuild door onverantwoordelijkheid komen de automobilisten me voor als een nieuw soort sado-masochistisch zondebok . Er wordt veel gedronken in onze maatschappij, in alle 'sociale' lagen, en in Japan of Roemenië is het al niet veel beter ... Mag ik dan ook vragen **waarom** men zich bedrinkt, **waarom** men zich eigenlijk wil bedrinken ? Waarom wil men wegvlugten uit zijn dagelijkse sleur, zijn ware of vermeende onderdrukking ?

Er zijn mensen die uit smaak drinken, er zijn sociale drinkers, er zijn gelegenhedsdrinkers en ik vermoed zelfs dat hier het grootste aantal te vinden is . Maar er zijn op aarde miljoenen dronkaards die de echte alcoholisten zijn en die **moeten** drinken willen ze het leven dat wij leiden/lijden nog ietwat aankunnen . Dat zich bedrinken is gewoon een vluchtmisdrijf .

En dan zijn er nog de ontelbare alcoholisten die zelfs nooit drinken, maar toch steeds dronken zijn...

Maar o.k., de zakjes-blaaskampanje . Er werden minder dronken bestuurders geteld, minder ongevallen ook tijdens de kampanjeperiode . Jammer dat het dodenaantal hoger lag, maar al met al waren alle organisatoren het roerend eens: de afschrik was een succes geworden .

Kerst en nieuwjaar zijn al een poos voorbij . Waarom moet ik er vandaag aan terugdenken ? Is dat omdat vòòr mij wat statistieken liggen ? Ik ga ze u niet opsommen . In 1989 een kleine 2.500 verkeersdoden ; dat zijn er 2.500 te veel en men zou inderdaad meer verantwoordelijkheid wensen... ook van niet-alcoholhoudende bestuurders . Maar ook dat is niet hetgeen me aanzet over dit onderwerp te zitten piekeren .

In een andere statistiek zie ik dat in datzelfde 1989 en in datzelfde België, méér dan 2.500 zelfmoord gepleegd hebben . Met succes ? Zelfmoord is echter nooit een succes . In de lijn van de tijd vraag ik me af of onze overheden hier niets tegen kunnen of willen doen, zoals zij het wèl gemunt hebben op dronken bestuurders die - kwantitatief althans - minder moorden op hun geweten hebben dat de "geslaagde" zelfmoordenaars waarover men liefst niet praat . Omdat wij allen toch ergens het gevoel hebben dat wij daar ergens méé verantwoordelijk voor zijn . Of niet ?

Meer zelfmoorden dan verkeersdoden ... en ook zelfmoord is een vluchtmisdrijf .

En niemand die zich écht, ten gronde afvraagt waarom . Zou het niet zijn dat er iets in ons hoog-gecivileerd bestaan, in onze welvaartsmaatschappij, fundamenteel, in de diepte van de mens, verkeerd loopt ? De afwezigheid van een essentiële vraagstelling, ook dat is onverantwoordelijkheid .

Maar tja : niemand is zelf aansprakelijk . Werp de schuld maar op de andere : de minister, de migrant, Ceaucescu, de slager, de belastingsontvanger, de zwakkeling, de arts, de buurman, het buurkind, de paus, de echtgenoot, de echtgenote... Maar IK is goed, IK is onberispelijk, IK weet het altijd beter, IK zit boordevol competenties die niet aan bod kunnen komen ... maar IK is zeker niet verantwoordelijk voor al die drugs, al die corrupties, die zatlapperijen, die zelfmoorden, die ...

De Boeddha leert ons eerst in het 'eigen hert te kijken'. Want ook in ons hart zit een dronken bestuurder... Laten we hem even in 't zakje blazen ?

Gassho en Namu Amida Butsu .

Shitoku.

MATTOSHO Lamp voor Latere Tijden

Brieven van Shinran (7)

Aangezien de persoon van shinjin niets anders is dan de manifestatie van Amida's werkzaamheid, bereikt hij het hoogtepunt van spiritualiteit, afwisselend genoemd de 'staat van niet-terugvallen', de 'staat van waarlijk gevestigde' en de 'staat die gelijk is aan de Verlichting' . Van hem wordt ook gezegd dat hij de bescherming evenals de lof van alle Boeddha's krijgt . Er wordt aangenomen dat Shinrans brief aan Shinbutsu (brief nr 4, zie Eko 40-maart '89) getoond werd aan Joshin-bo, die daarop zelf naar Shinran schreef en het volgend antwoord kreeg . Brief nr 15 is eveneens aan Joshin-bo gericht .

[Brief van Joshin]

Als we de Naam uitspreken, worden we gevestigd in de staat van niet-terugvallen, want we worden gegrepen door het ongehinderde licht van Tathagata's mededogen . Aangezien dit het geval is, voel ik persoonlijk geen behoefte om opnieuw vragen te stellen omtrent gegrepen en niet meer losgelaten te worden . Bovendien zegt het Avatamsaka-sutra : " Hij die bij het horen van dit onderricht shinjin en vreugde bereikt en niet twijfelt, bereikt snel de Volkomen Verlichting en is

gelijk aan alle Tathagata's". Daarenboven zegt de 17de Gelofte dat de Naam geprezen wordt door de ontelbare Boeddha's in de tien richtingen . In de passage over de verwezenlijking van die Gelofte, versta ik onder de verwijzing naar 'de Boeddha's, ontelbaar als de zandkorrels van de Ganges' de personen van shinjin . Ik geloof dat zulke mensen gelijk zijn aan de tathagata's van dit huidig leven . Verder vertrouw ik niet op mijn berekening als dwaas wezen . Graag kreeg ik uw gedetailleerde opvattingen, aangaande deze aangelegenheid .

Met respect,

Joshin

2de maand, 12de dag

[Shinrans antwoord : Betreffende het gelijk zijn aan alle Boeddha's]

U zou moeten begrijpen dat het moment van vestiging van de persoon die zich toevertrouwt aan Tathagata's Voortijdelijke Gelofte niets anders is dan de vestiging in de staat van niet-terugvallen, doordat hij de voordelen ontvangt van gegrepen te worden en niet meer te worden losgelaten . Of we nu spreken van de vestiging van ware shinjin of van de vestiging van diamant-harde shinjin, beide gebeuren door gegrepen en nooit meer losgelaten te worden . Alzo ontwaken het hart en de geest die de volkomen verlichting zullen bereiken . Dit wordt de staat van niet-terugvallen genoemd, de staat van de waarlijk gevestigde, en de staat gelijk zijnde aan de volkomen verlichting .

De Boeddha's in de tien richtingen verheugen zich in de vestiging van dat gemoed en loven het als gelijk zijnde aan hart en geest van alle Boeddha's . Aldus kan gezegd worden dat de persoon van ware shinjin gelijk is aan de Boeddha's . Hij wordt eveneens beschouwd als zijnde zoals Maitreya, die ertoe bestemd is de volgende Boeddha te worden .

Aangezien de persoon van shinjin in deze wereld beschermd wordt, spreekt het Kleine Sutra van het Onmeetbare Leven over 'de bescherming van de ontelbare Boeddha's in de tien richtingen'. Dit betekent niet dat ze hem beschermen na zijn Geboorte in het Vredeland van de Boeddha, maar eerder dat ze over hem waken met hun beschermende gedachten terwijl hij in deze wereld is . De Tathagata's in de tien richtingen, ontelbaar als het zand van de Ganges, loven het hart en de geest van de persoon van ware shinjin ; vandaar dat onderricht wordt dat hij gelijk is aan de Boeddha's .

Voorts betekent Ander-Kracht dat zelfwerkzaamheid geen ware werkzaamheid is . 'Zelf-praktijk' is de berekening en de bespiegeling van de beoefenaar . De Voortijdelijke Gelofte van de Tathagata overtreft het conceptuele begrijpen ; het is een functie van de Wijsheid van de Boeddha's . Het is niet een functie van de dwaze wezens . Niemand kan de wijsheid van de Boeddha, die het conceptuele begrijpen overtreft, doorgronden . Dit omvat ook Maitreya Bodhi-sattva, die ertoe bestemd is de volgende Boeddha te worden . Vandaar dat de grote leraar Honen zei : "Geen zelfwerkzaamheid is de ware werkzaamheid".

Ik heb het zo begrepen, dat niets anders dan deze verwezenlijking nodig is voor het bereiken van Geboorte in het Boeddhaland ; daarom, wat anderen ook mogen zeggen, dat raakt mij niet .

2de maand, 25ste dag
Shinran

[Antwoord aan Joshin-bo]

Vertaald door H. Eerdekens, naar de Engelse uitgave "Letters of Shinran", Shin Buddhism Translation Series I, Kyoto 1978.

De NAAM is NAMU AMIDA BUTSU (VI)

Shitoku A. Peel

Het Reine Land : wat, waar, wanneer ?

(2de vervolg)

In de lange en vaak vervelende discussies tussen de Chinese Ch'an of Japanse Zen aan de ene kant, en de Reine-Landscholen aan de andere kant, was de 'locatie' van het Reine Land een geliefkoosde kluit . Eigenaardig hierbij is overigens dat geen van beide kanten er eigenlijk op uit was de realiteit of de functie van het Reine Land te ontkennen of zelfs maar in twijfel te trekken . Immers alle Mahayana-stromingen, inclusief de Tibetaanse Vajrayana, zijn vertrouwd met het begrip 'Boeddha-Land' of 'Reine Land' . De meeste van die scholen hadden (en hebben nog) wat men 'Reine-Landpraktijken' kan noemen, zij het soms ook als een soort valscherf of reddingsboei voor het geval dat de 'meditatieve en niet-meditatieve zelf-praktijken' zouden falen.

Die 'Reine-Landpraktijken' bestonden hoofdzakelijk uit het reciteren hetzij van een Amitabha-mantra (als *om amta teje hara hum*) of de nembutsu . De verdienste van deze praktijk bracht de beoefenaar tot geboorte in het 'Reine Land', vanwaaruit hij dan de Volkomen Verlichting kon verwezenlijken . Het Reine Land treedt hier dus op als een soort tussenstadium, een tussenlanding op weg naar het nirvana . De letterlijke interpretatie van de conventionele Reine-Landsutra's ondersteunt inderdaad deze opvatting ; maar heel wat meesters in de Reine-Landscholen zelf verwierpen dergelijke lectuur .

Het ging in de geleerde disputaties trouwens niet zozeer over dit onderwerp . Hoofd-topic was dat de vroege Reine-Landscholen over 't algemeen stelden dat het Reine Land *buiten* het gemoed ligt, waartegen de Ch'an-meesters het Reine Land situeerden *binnen* het menselijke gemoed ; voor hen was het Reine Land niets anders dan een bijzondere modus van het gemoed, in essentie niet verschillend van de Verlichting, *satori*, en dus in feite de 'ware natuur' van ons gemoed is .

De stelling dat het Reine Land in onze geest aanwezig is, is filosofisch gezien een zeer aantrekkelijk argument . Op het eerste gezicht kadert het uitstekend met Nagarjuna's niet-dualiteit en Chih-I's absolute identiteit van begrippen die wij doorgaans als contradictorisch ervaren . Het is dan ook begrijpelijk dat sedert zovele eeuwen de diverse Zen-stromingen het erbij houden dat het Reine Land niets anders is dan onze eigen geest die nirvana verwezenlijkt .

Toch zien we dat de meest direct betrokkenen, namelijk de Reine-Landmeesters, zich bleven verzetten tegen deze opvatting . Zonder ze evenwel *carrément* af te breken . Het Reine Land is niet **noodzakelijkerwijze** binnen ons . We moeten evenwel toegeven dat ze nooit een algemeen geldend alternatief voorgesteld hebben . Nooit werd een duidelijke definitie gegeven over de locatie van het Reine Land noch over de 'ware natuur' ervan . Hun hoofddoel blijkt vooral pragmatisch geweest te zijn : in het Reine Land geboren worden, alle wezens in het Reine Land doen geboren worden . En zeker vermijden in louter getheoretiseer of àl te abstracte spiritualiteit te vervallen, waardoor de bedoeling van de Reine-Landiering, nl. een 'gemakkelijke weg' te zijn waarlangs alle wezens de Verlichting kunnen verwezenlijken, in het gedrang zou komen . De 'mystiek' van Amida's Reine Land situeert zich niet op het niveau van de praktijk, maar op dat van de onzegbare, onmededeelbare innerlijke beleving .

Wat moeten we dan denken over die uiteenlopende meningen en sommige wazige uitspraken ? Zullen we eens te meer geconfronteerd worden met die (afgezaagde) tegenstelling tussen Zen en Jodo ?

Of zullen we liever die binnen/buiten-contradictie maar nemen als gewoon een paradox, een soort van *ko-an* die we dienen uit te werken om ten slotte te bevinden dat er geen *binnen* en geen *buiten* meer is ?

Ja . Maar ook : nee .

Ja : want elk spiritueel, religieus vraagstuk dat we ontmoeten en dat we trachten met onze eigen middelen op te lossen, d.i. door gebruik te maken van de onvolmaakte instrumenten, de kreupele ervaringsgegevens en de o zo betrekkelijke technieken van het denken, is uiteindelijk onoplosbaar . Zo gezien is het Reine Land inderdaad een *ko-an* . Als bij bepaling : onoplosbaar . We kunnen uit de problematiek van ons begrijpen uitbreken, met een 'dwarse sprong' in het absurde.

In Zen-terminologie heet die sprong *satori* . Maar in de Jodo-Shinshu optiek is dit, volgens Shinran Shonin, *shinjin* . En zoals *satori* een prefiguratie is van de Uiteindelijke Volkomen Verlichting, zo is *shinjin* reeds een bevestiging van de Geboorte in het Reine Land . Neen : het is reeds "iets" van de Geboorte in het Reine Land .

Maar : wetende wat we zijn, praterige, dwaze wezens, zonder enige wijsheid maar die 'de wijsheid in pacht hebben', zullen we ooit bij machte zijn, gebruik makend van onze conceptuele denk-processen, die ko-an van het Reine Land op te lossen of uit te klaren ? En dan rest die nog meer verbluffende ko-an die de nembutsu is ...

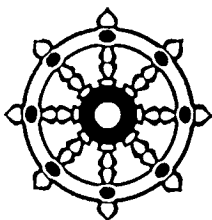
Liever dan verloren te lopen in de intellectuele 'scholarly' discussies over het "Reine Land binnen of buiten", kunnen we beter uitkijken naar sterke, onmiddellijke religieuze feitelijkheden . Wie immers onder ons is bij machte de grens af te tekenen tussen "mijn geest" en "de geest", tussen wat "mijn" is en wat "niet-mijn" is ? Deze vraag is niet langer een louter intellectueel spel : ze is beslissend, fundamenteel . Deze vraag is schijnbaar ook erg naief . Wat niet belet dat met het antwoord dat men erop geeft het Mahayana-boeddhisme als filosofische maar vooral religieuze structuur in zijn geloofwaardigheid staat of valt .

We dienen te bedenken dat b.v. de traditionele meditatie-scholen (of ze nu afgesloten sekten, systemen, structuren of schema's voorstellen) alle stellen dat verlossing, bevrijding, verlichting enkel kan verwezenlijkt worden doorheen onze eigen persoonlijke, grondige en voortdurende inzet . Anderzijds postuleren de diverse Reine-Landscholen - en zeker de stellingname van Shinran Shonin - de virtuele onmogelijkheid, voor gewone mensen als u of ik, iets te vatten van het uiteindelijke heil, waarvan we wel beseffen dat het verder reikt dan ons denken of voelen, ja zelfs dat het plaats grijpt in een spirituele, soteriologische dimensie waar alle concepten, als van "ik" contra "niet-ik" opgehouden hebben voor te komen . Enkel door onze al te zeer geliefde gedachtenconstructies op te geven en in te haken op de "Ander-Kracht", die de werkzaamheid van Boedha's Grote Wijsheid-Mededogen is, door de grote witte vlag van de totale overgave uit te hangen, door het loslaten (niet het onderdrukken !) van alle persoonlijke berekeningen, kan het simpele wezen verlost worden . Zo worden begeerte, haat en begoocheling omgezet in verlichting en wordt het Boedhaschap, de ware natuur van alle wezens, verwerkelijkt .

Voor ons, Shinboeddhisten, komt het heil tot ons, dank zij dat absoluut en onvoorwaardelijk uitwissen van onze individuele, zij het ook spirituele maar toch ik-gerichte wil . In de Zenschriften wordt deze toestand "niet-gemoed" (*wu-shin*) genoemd, maar in de Jodo-Shinshu is dit "gemoed van niet-gemoed" veront-persoonlijkt . Het is niet langer "ik" die "wu-shin" denk, maar het is het gemoed van de NAMU dat versmelt met het gemoed van AMIDA BUTSU .

Daarom is dit "zichzelf overleveren aan Amida's Geloofte-Kracht" niet zomaar een 'laat maar los, laat alles gebeuren, trek het je niet aan' ; het is een nieuwe vorm van activiteit, een nieuwe dynamiek . Het is de ware natuurlijkheid, de zoals-het-is-heid en niet langer de optelling van onze impulsen, karmische reacties en gedachtenconstructies . Deze ware natuurlijkheid (*jinen-honi*) is het ultieme doordringen in het "andere", in de boeddhaische werkzaamheid die Shinran zo duidelijk doet aanvoelen als *genso-eko* : de verdienste-overdracht van de terugkeer naar de wereld van het lijden .

(wordt voortgezet)

S. S. Kibe

Geschiedenis van het Ontstaan van de verschillende Obediënties in het Shinboeddhisme (IV)

Na Nobunaga's dood wist Hideyoshi Toyotomi de macht over geheel Japan aan zich te trekken en daarmee kwam een lange door burgeroorlogen verscheurde periode ten einde . Hideyoshi was van een volkse afstamming ; dat verklaart misschien waarom hij het boeddhisme in bescherming nam . Nobunaga was in de eerste plaats een militair opperbevelhebber die alles aan dit militaire ondergeschikt maakte . Hierin verschilde Hideyoshi fundamenteel van Nobunaga . Eigenlijk geloof ik persoonlijk niet zozeer dat hij een echt devoot boeddhist was, maar dat hij zeker om politieke redenen het verstandiger vond de nog steeds machtige Honganji tempel gunstig geziend te zijn . Door aan de Honganji een ruim stuk land in het zuidwesten van Kyoto te schenken, liet hij de hoofdtempel van Saginori in 1591 terug naar de hoofdstad komen .

Het is op die plaats dat de huidige West Honganji nog steeds gevestigd is . Hideyoshi stierf in 1598 ; hij had een einde gesteld aan de vreselijke burgeroorlogen en men mag zeggen dat hij eigenlijk de reconstructie van de

Japanse cultuur mogelijk maakte . Na zijn dood was er weliswaar weer wat heen- en weer getrek, maar in 1600 werd de vrede hersteld door de machtsovername van Ieyasu Tokugawa . Deze gewikste staatsman maakte dan ook van een intern conflict gebruik om de machtige Honganji tempel in twee te verdelen, door aan Kyonyo, oudste zoon van de toenmalige Monshu een stuk land te geven, net even groot als en enkele honderden meter ten oosten van de bestaande Honganji . deze nieuwe tempelvestiging kreeg dan ook de naam "Oost honganji" . de achtergrond van dit alles is eigenlijk dat, toen in 1580 Nobunage vrede sloot met de Honganji, Kyonyo uitgesloten werd van de opvolging daardat hij tot het laatste toe zich verzet had tegen een wapenstilstand met Nobunaga . Aanvankelijk droegen beide tempels de naam Honganji, maar naderhand werden de begrippen West- en Oost-Honganji ingevoerd omwillen van de duidelijkheid .

Als gevolg van deze beslissing werden alle tempels van de obediëntie en zelfs ook de volgelingen autoritatief in twee gelijke groepen ingedeeld . De overige Jodo-Shinshu-richtingen werden hierbij niet lastig gevallen : ze waren immers te klein en mochten blijven voortbestaan zoals ze waren .

In de periode van zowat 250 jaar dat de Tokugawa-macht de Japanse geschiedenis is blijven beheersen, wilde de politieke macht elke mogelijke verandering in de situatie tegengaan en werden de boeddhistische stromingen stil gelegd in elke mogelijke vorm van proselytisme en zelfs ruim boeddhologisch onderzoek verboden. De scholen en tempels verloren hierbij hun vitale kracht, mede ook dank zij de grote materiële voordelen die ze van de overheid ontvingen . Tijdens de aarste fase van het Tokugawa Shogunaat werd ook het Christendom onderdrukt en verboden, niet zozeer omwille van de leerinhoud, maar wel wegens de politieke lijn van de Tokugawa's die elke vorm van vreemde inmenging in de Japanse zaken wilden belemmeren .

5. De Meiji periode en later

In 1867 kwam er een einde aan de Tokugawa-hegemonie en de keizer nam het bewind in handen . Er mag duidelijk gesteld worden dat sinds duizend en wat honderden jaren de keizer niet de minste politieke macht gehad heeft . De vernieuwing betekende ook een verandering in de benaming van het tijdperk en sedertdien praten we over het 'Meiji'-tijdperk, waarin japan op talrijke niveaus de Europese culturen, systemen en technieken overnam en meteen deel kon nemen aan het internationaal gebeuren . De religieuze politiek van de nieuwe macht betekende ook een versterking van de oorspronkelijke religie (het Shinto) die meteen de Nationale Religie (het z.g. Keizer-Shinto) werd .

In het begin van de Meiji-periode, tijdens de keizerlijke politiek van de 'Haibutsu-kishaku', werd het boeddhisme heftig vervolgd ; talrijke boeddhistische tempels werden vernield, gesloten of omgebouwd . Een stricte scheiding tussen het 'Tempel-Shinto' en het boeddhisme werd doorgevoerd .

Ten gevolge hiervan kregen sommige stromingen, zoals de Tendai en de Shingon, zware klappen, terwijl andere, zoals de Jodo-Shinshu en de Nichiren-shu, minder getroffen werden doordat ze wegens de eigen aard van hun leerstellingen, niet gecombineerd geweest waren met enige shintoïstische vorm . Weliswaar werd de Oost-Honganji toch zwaarder getroffen dan de West-Honganji, omdat hij nauwere banden had onderhouden met het Tokugawa-shogunaat .

Bij het begin van de Meiji-periode, maakte de 'Kosho-ha' zich los van de Honganji-ha, maar dat was slechts een onbeduidend gedeelte ervan . Dit feit had geen gevolgen voor de invloedssfeer van elke school . De huidige Jodo-Shinshu bestaat immers uit tien obediënties, waaronder ook de Kosho-ha . Overigens dateert de eigenlijke onafhankelijkheid van die Kosho-ha van in de 14de eeuw, maar ik verkies hier geen details over te geven om het algemene beeld niet te gecompliceerd te maken . Toen in 1945 Japan verslagen werd in de tweede wereldoorlog, konden nieuwe tempels vrij gebouwd worden en konden ook nieuwe scholen, strekkingen en 'sekten' ontstaan (voordien was zowel de bouw van nieuwe tempels als het oprichten van nieuwe 'sekten' bij wet verboden) . De invloed van de 'nieuwe religies' staat buiten twijfel . 'Tenrikyo' en 'Soka-Gakkai' en dergelijke blijken overigens heel ver af te staan van het fundamentele Boeddhisme, het Shinto en zelfs de lekenmoraal . Toch is het zo dat ze blijkbaar een zelfde grote invloed hebben als Oost- en West-Honganji . Deze nieuwe religies hebben eigenlijk geen directe relatie tot het onderwerp van deze studie en daarom gaan we er niet dieper op in . Ik meen immers dat het hoofdthema van mijn uiteenzetting betrekking heeft op het ontstaan en de geschiedenis van de diverse obediënties in de Jodo-Shinshu . Ofschoon ikzelf met de meeste nadruk gesproken heb over de 'Kibe-ha' zoals u het mij gevraagd hebt¹, geloof ik dat ik het hele beschrijving zo oprecht en zo objectief mogelijk opgetekend heb .

(wordt voortgezet)

¹Shitoku had vooreerst aan Kibe Monshu gevraagd de geshiedenis van de Kibe-ha voor Eko op te tekenen .

VREEMDHEID EN VERBONDENHEID

Danielle Girardin

Het treft me steeds weer hoe we in de Leer van de Boeddha het beeld hanteren van de verbondenheid van alle wezens, en tegelijk ten volle elk wezen als een unieke en eenmalige bestaansvorm erkennen. We drukken de verbondenheid van alle wezens uit in concepten als de 'boeddha-natuur', als de 'diepe natuur van alle wezens', zonder onderscheid. We maken de verbondenheid aanschouwelijk in metaforen, zoals het beeld van het net waarin de wezens met elkaar verbonden zijn zoals de knooppunten van de draden, en dat trilt in zijn geheel wanneer het op één plaats wordt aangeraakt. En tegelijk treft ons de vreemdheid en het radicale onderscheid van elk wezen.

Wanneer we kijken naar de bewegingen van een vleermuis, hoe ze vliegt, hoe ze onverwacht zwenkt, responsen vertonend op omgevingsfactoren die wij niet eens waarnemen, en wanneer we ons onthouden van allerlei antropomorfe projecties, dan moet het ons wel opvallen hoe vreemd dit wezen is. We weten niet wat het is een vleermuis te zijn; we weten niet wat het is een wereld te ervaren die de wereld van een vleermuis zou kunnen zijn. We kunnen natuurlijk allerlei wetenschappelijke experimenten uitvoeren en we kunnen daarin zelfs zo ver gaan dat we het wezen dat we willen begrijpen totaal vernietigen. Maar de kennis die ons dit oplevert, zal ons niet helpen te weten wat het is te ervaren zoals een (of beter: *deze*) vleermuis ervaart. Er blijft iets ongrijpbaars: de vreemdheid van een ander wezen.

Ik spreek hier over een vleermuis, maar we zijn omringd door zulke bestaansvormen, en zij alle zijn vreemd. Want wat kan het betekenen een wereld te ervaren die de wereld van een ander mens zou kunnen zijn? En dan heb ik het niet eens over mensen uit verre culturen of voorbije perioden in onze geschiedenissen. Maar ook zij die we al zo lang kennen dat ze tot ons eigen bestaan zijn gaan behoren, ook zij zijn ongrijpbaar vreemd.

Iemands gelaat kan ons vertrouwd zijn, iemands stem, iemands lichaam. Maar ook dan, wanneer we werkelijk kijken, treft ons de vreemdheid van een ander wezen.

Want zelfs voor onszelf zijn we ongrijpbaar . We kunnen natuurlijk aan introspectie doen of aan psychoanalyse, en meer kennis verwerven van onze eigen diepten en een rijke woordenschat uitbouwen om alle nuances ervan te communiceren . Maar dit is niet wat ik bedoel . Want de vreemdheid die ik bedoel kan niet gekend worden, ze kan niet verward worden, ze kan enkel getoond worden, - of beter : ze toont zich steeds, in de onuitsprekbare onmiddellijkheid van mezelf en alle bestaansvormen die mijn wereld constitueren, mijn unieke verschijningswereld, voor mij, voor mij alleen .

Maar deze vreemdheid, ze scheidt ons niet, alsof we gedoemd zouden zijn tot onszelf en niets dan onszelf, zoals het eenzame ik van de existentialisten, het toevallige subject aan de rand van het Niets . Integendeel . Het is juist in deze vreemdheid dat ik onverwoordbaar de vleermuis zie in haar andersheid . Het is juist in deze vreemdheid dat de ander en ik elkaar werkelijk ontmoeten . Het is juist in deze vreemdheid dat alle wezens verbonden zijn, ongrijpbaar anders, maar onlosmakelijk verbonden .

In het christendom en in het humanisme wordt de radicale uniciteit van het individuele wezen erkend : in het christendom - tenminste voor elke mens - een persoonlijk oordeel en een persoonlijke onsterfelijkheid ; in het humanisme een persoonlijke onherroepelijke dood . De uniciteit wordt hier erkend, maar ten koste van de verbondenheid . In het brahmanisme is het net andersom : alle wezens zijn één in Brahman als de ultieme zijnsgrond, maar de unieke andersheid van elk wezen wordt prijsgegeven als een illusie .

Maar in de Leer van de Boeddha aanvaarden we beide : én de vergankelijke andersheid van elk wezen, én de verbondenheid van allen . En dit is voor mij de betekenis van de metafoor van het pad waarop alle wezens als mijn medegangers en ikzelf zich bevinden : elk van ons gaat zijn unieke weg, en juist hierin zijn we verbonden, en juist hierin leren we elkaar te aanvaarden, hoe vreemd de weg van een ander wezen mij ook kan toeschijnen .

Namu Amida Butsu .

JODO-SHINSHU BEGRIJPEN

Dr. Taitetsu UNNO

Het doel van het boeddhistische pad in 't algemeen is de realisering van vrijheid, overheen de beperkingen die we ervaren in deze wereld van geboorte-en-dood (*samsara*). Technisch heet dat : een persoon streeft ernaar alle soorten van 'vormen' die onze vrijheid begrenzen en beperken te overschrijden om een 'vormloze' werkelijkheid te verwerkelijken . Dit mag evenwel niet verstaan worden als een verlaten van deze wereld en ontsnappen in een 'ginds' . Werkelijkheid die 'vormloos' is doordringt alles in de wereld van de 'vorm' . Daarom moet wie streeft naar de verwerkelijking van ware vrijheid steeds dieper doordringen in de samsarische wereld . Wordt dan die vrijheid verwezenlijkt, dan zal die persoon de nieuw-gevonden kracht aanwenden om alle wezens te bevrijden uit de boeien van geboorte-en-dood .

Ware vrijheid, boeddhistisch bekeken, wordt verwezenlijkt door te leven in overeenstemming met de werkzaamheid van de Dharma . Het begrip 'dharma' heeft veel connotaties, maar in het boeddhisme heeft het hoofdzakelijk twee betekenissen . Vooreerst verwijst *dharma* naar elke realiteit, het 'zelf' inbegrepen, in haar dynamische, voortstromende manifestatie (zoals in de uitdrukking 'dharma-zoals-het-is'); ten tweede betekent *dharma* de leer waarin deze realiteit in woorden en begrippen uitgedrukt wordt (zoals b.v. in 'Buddha-dharma').

In het vroege boeddhisme verschijnt de werkzaamheid van *dharma* in de uitdrukkingen van onbestendigheid, veranderlijkheid en voortstroming ; het basisritme van het leven bouwt onze wereld op en daarin valt er geen enkele vorm van bestendigheid waar te nemen . Buiten dit proces van verandering is er niets, geen op zichzelf bestaand ding, geen 'ziel' of 'atman' geheten entiteit, geen absolute zijn . De veranderlijkheid van de werkelijkheid erkennen, dat is bevrijding ; dit erkennen is wijsheid, die onafscheidelijk is van mededogen . De veranderlijkheid niet inzien, niet willen inzien, dat is zich vastklampen aan een 'zelf' en de onvermijdelijke verandering te loochenen . Hierdoor komt men tot lijden .

In het Mahayana-boeddhisme, wordt de dharma-werkzaamheid uitgedrukt in het 'ontstaan in afhankelijkheid'³, de wereldvormende activiteit waarin alle wezens en alle dingen onderling verbonden zijn, elkaar interpenetreren en van elkaar afhankelijk zijn voor hun ontstaan en hun ophouden . Nochtans is dit dynamische universum, waarin geen enkele blijvende essentie is en die open staat voor oneindige mogelijkheden, toch geen vanzelfsprekendheid . Dit universum kan enkel verwerkelijkt worden via strenge ascese en zelf-discipline . Dat is dan ook de bedoeling van de Zen-praktijken . Indien en wanneer dit universum van ontstaan in afhankelijkheid volkomen gerealiseerd wordt, dan is de persoon die dergelijke realisatie vervuld heeft, een volkomen ontwaakte, een Boeddha, een Tathagata . Dank zij de aldus verkregen wijsheid-en-mededogen, wordt die persoon werkzaamheid voor het heil van alle wezens .

In het Shinboeddhisme, de meest ontwikkelde vorm van Reine-Landboeddhisme⁴ openbaart de dharma-werkzaamheid zich als de Voortijdelijke Geloofte van Amida Buddha, de Boeddha van het Oneindige Licht (wijsheid) en van het Oneindige Leven (mededogen) . De uitdrukking zelf van de Voortijdelijke Geloofte, waarbij het heil van alle wezens vooropgezet wordt, betekent de gelijktijdigheid van de verlichting van alle wezens . Met andere woorden : onze eventuele verlichting is reeds vervat in de werkzaamheid van de Voortijdelijke Geloofte . Hierdoor hebben wij de mogelijkheid ons toe te vertrouwen aan de dharma-werkzaamheid, waardoor wij bevrijd worden van onze ego-fixatie . Dit toevertrouwen noemt men *shinjin*, het proces van verlichting dat open staat voor alle wezens . *Shinjin* heeft een bijzondere betekenis vooral voor die wezens die er niet in slagen met succes de vaak complexe vormen van religieuze praktijk te vervullen, welke nodig zijn om het einddoel, de absolute vrijheid te bereiken . Het uitspreken van de *nembutsu*, *Namu-amida-butsu* , is de getuigenis van het ware vertrouwen als vervulde daad .

Shinran (1173-1262) verduidelijkte de dharma-werkzaamheid als de werkzaamheid van de Voortijdelijke Geloofte . Samen met zijn leraar Honen, veranderde hij het verloop van het Japanse boeddhisme door het pad ter verlichting te openen voor al diegenen die voordien door de religieuze autoriteiten hiervan uitgesloten bleven : boeren, jagers, vissers, handelaars, monniken die de kloosterregels overtreden hadden, en bovendien alle vrouwen van welk slag ook . Shinran

³Skr. *pratitya samutpada* .

⁴Ook wel 'Amidisme' genoemd .

schreef veel boeken, waarvan sommige van de belangrijkste in zijn tachtiger jaren . Een blijvende erfenis van zijn denken is bevat in het boek *Tannisho*⁵, kort na zijn overlijden geschreven door zijn discipel Yuien . Yuien herneemt hierin wat hij van zijn meester vernomen heeft met de bedoeling bepaalde vervormde inzichten, die toendertijd gangbaar waren onder Shinrans volgelingen, recht te zetten . De historische omstandigheden waarin *Tannisho* ontstond laten niet na sommige passages te merktekenen, maar de literaire sterkte van het werk heeft het doen aanvaarden als een geïnspireerd document dat zijn oorsprong vindt in het hart zelf van het mededogen .

Het Brandpunt van het Ware Mededogen

In het brandpunt van de Voortijdelijke Geloofte, die niets anders is dan het ware mededogen gericht op een bepaald wezen, bevindt zich 'de dwaze persoon van zelfkracht' . 'Dwaas' moet hier begrepen worden in religieuze zin . In Shinrans terminologie, verwijst 'dwaas' naar een persoon "die niet uit de boeien van geboorte-en-dood bevrijd kan worden door om het even welke religieuze praktijk, door de overvloed aan blinde driften".

Dwaas betekent hier dus de onmogelijkheid enige religieuze praktijk tot het uiteindelijke doel van absolute bevrijding te volvoeren . De kern van de dwaasheid die de religieuze praktijk blokkeert, is blinde drift (*bonno*)⁶, die ons conventionele 'zelf' doordringt en ons de dharma-werkzaamheid doet afwijzen . Shinran zegt hierover :

Dat wij er niet aan denken vlug naar het Reine Land te gaan en, wanneer we ook maar lichtjes ziek zijn, al hopeloos denken dat we gaan sterven, ook dat is een uitwerking van onze blinde driften . Het is moeilijk dit oude huis van lijden te verlaten, waarin we van geboorte tot geboorte rondgewenteld hebben, van ver verleden kalpa's tot heden toe, en we voelen geen verlangen naar het Reine Land van Vrede waarin we nog moeten geboren worden; waarlijk, dit komt doordat onze blinde driften zo krachtig en zo

⁵Sinds enkele maanden ook beschikbaar in Nederlandse vertaling : *Tannisho - Het Betreuen van Afwijkingen* , Uitg. De Simpele Weg, Antwerpen .

⁶'Bonno' is zowat de samenvatting van de 'drie hindernissen' : begeerte, haat en begoocheling, de (Skr.) *klesa*'s van het algemene boeddhisme .

overtuigend zijn . Maar ofschoon wij het jammerlijk vinden deze wereld te verlaten, op het moment dat ons leven hulpeloos eindigt door het uitgeput geraken van onze karmische banden aan deze saha-wereld, dan zullen we naar dat Land gaan . Amida heeft een bijzonder mededogen voor wie geen gedachte van verlangen heeft er vlug heen te gaan .

(Tannisho, ix)

Er zijn mensen die religie verwerpen als zinloos, terwijl er anderen zijn die ze willen benutten voor hun eigen profijt of welzijn . Beide categorieën zijn getekend door hun blinde driften . Iedereen is aan zijn leven gehecht, zelfs een kleine onpasselijkheid doet de vrees om te sterven oprijzen . Wij verheugen ons nooit genoeg in de vreugde van anderen, noch lijden we genoeg met het lijden van anderen . Maar zelfs die blinde driften, die inherent zijn aan de existentie van de menselijke wezens, kunnen ten slotte geen weerstand blijven bieden tegen de niet-aflatende werkzaamheid van de Voortijdelijke Geloofte .

Hoofdkenmerk van een dwaas iemand, gedreven door zijn blinde driften, is zijn blind vertrouwen in zelf-kracht. Zelf-kracht is de illusie eigen aan iemand die er altijd van bewust is 'het goede te doen', gelijk of dit 'goede' een morele handeling of een spirituele verwezenlijking is . Gehechtheid hieraan druk het zelf nog dieper in de slavernij van het samsarisch bestaan van voortdurende ontevredenheid en ongenoegen . Diezelfde gehechtheid is eveneens aansprakelijk voor de berekeningen en slimmigheidjes (*hakarai*) waarmee men poogt onverzadigbare ik-gerichte behoeften te voldoen, zelfs in de meest 'verheven' morele of religieuze zin . Wie zo trots gaat op zijn zelf-kracht is vanzelfsprekend onbekwaam zichzelf geheel aan de Ander-Kracht toe te vertrouwen. En zonder deze mogelijkheid tot vertrouwen en overgave, kan men nooit loskomen uit de dwang van zelf-fixering . Vermits die mogelijkheid voortkomt uit de Ander-Kracht, is het noodzakelijk dat men zichzelf openstelt voor de werkzaamheid van de Ander-Kracht.

De enige weg langswaar 'wezens van blinde driften' dit kunnen verwezenlijken, is een eens-gerichte aandacht voor de lering die tot ons vloeit vanuit de wereld van de dharma-zoals-het-is .

Luisteren naar de Buddha-dharma is de centrale praktijk in het Shinboeddhisme ; er worden geen andere vereisten of voorwaarden gesteld, noch meditatieve praktijken, zedelijke voorschriften of intellectuele vorming . Maar er zijn verschillende gradaties in dat luisteren : ze gaan vanaf halfhartigheid tot totale vereenzelviging . Uiteindelijk overwint de kracht van hetgeen men gehoord heeft ook de blindste driften en wordt een nieuw wezen geboren dat de

werkzaamheid van de dharma incarneert . Zulk een radicale vorm van luisteren doorbreekt de subject/object dichotomie en dan heeft de directe ervaring van niet-dichotome werkelijkheid plaats . Een nabije analogie zou zijn het ongerepte luisteren naar muziek, zoals T.S. Eliot dat beschrijft in "The Dry Salvages" :

*Music heard so deeply
It is not heard at all
And you are the music
While the music lasts*

De Buddha-dharma is geen voorwerp om bestudeerd geanalyseerd of gebruikt te worden . Hij moet begrepen worden met geheel zijn wezen, en wanneer hij waarlijk gehoord wordt, bestaat er geen afscheiding meer tussen wie hoort en hetgeen gehoord wordt . Saiichi, de myokonin of voorbeeldig Shin-devoot, drukt dit als volgt uit :

*Ik ben het niet die het gehoord heeft,
Ik ben het niet die het gehoord heeft;
Namu-amida-butsu slaat mijn hart aan .
Nu ben ik geraakt en door u opgenomen .*

Om te resumeren : het brandpunt van het ware mededogen is steeds en altijd het dwaze wezen dat niet bij machte is zichzelf los te rukken uit de tirannie van zijn blinde driften . Shinran roept dit uit voor elk van ons : "Wanneer ik de mededogende gelofte van Amida overweeg, die na vijf kalpa's van diepe meditatie gevestigd werd, dan was dit voor mij, Shinran, heel alleen . Omdat ik een wezen ben zo zwaar belast met karma, voel ik nog diepere dankbaarheid voor de Voortijdelijke Gelofte, die gevestigd werd voor mijn heil."

(wordt voortgezet)

Dr. Taitetsu Unno is verbonden aan het Smith College te Northampton, Mass. (U.S.A.), een van de hoogst aangeslagen universitaire instellingen op gebied van menswetenschappen . Hij is momenteel een van de meest vooraanstaande auteurs van boeken en artikels over Shinboeddhisme, zowel op academisch als op 'gewoon' niveau . Het is niet uitgesloten dat hij in de loop van dit jaar een bezoek zal brengen aan Jikoji .

Het Edele Achtvoudige Pad

De Vierde Edele Waarheid is, zoals iedereen nu al wel weet, het eigenlijke programma voor de verwezenlijking van de Verlichting, het einde van de fundamentele onwetendheid welke het ik-denken is .

Vaak denkt men dat op het Pad van het Reine Land dit Achtvoudige Pad overbodig is, vermits de Verlichting, Nirvana, Geboorte in het Reine Land 'geschonken wordt' door Amida's Grote Mededogen dat zich formuleert in de Gelofte-Kracht en in de nembutsu geverbaliseerd wordt .

Toch vervult de Vierde Edele Waarheid ook in het Shinboeddhisme de taak die Gautama Buddha erin vervat heeft . Bedoeling van deze bijdrage is rol en functie van het Achtvoudige Pad volgens Shin-perspectief te belichten⁷ .

Het Edele Achtvoudige Pad is een algemeen principe dat gevolgd kan worden in elke effectieve menselijke activiteit . Wanneer we een boek lezen en ons weten verrijken, naar muziek luisteren en ervan genieten, op vakantie gaan en kunnen relaxen, dan is dat omdat we de 'juiste ideeën' hebben om die dingen te doen . Moesten we die ideeën niet hebben, we zouden nauwelijks in staat zijn ervan te genieten en er de vruchten van te plukken .

Wanneer we vreugde beleven aan al wat we ondernemen, dan valt het patroon van onze activiteit onbewust of bewust binnen het patroon van het Edele Achtvoudige Pad .

Als we het leven als een geheel beschouwen en erin beginnen te zoeken naar zin en waarde, dan zou de meest doeltreffende manier ertoe zijn het Achtvoudige Pad te volgen . Een boeddhist zal bewust trachten het patroon van het Achtvoudige Pad in zijn bestaan toe te passen, zodat hij, door het verkrijgen van een "juiste idee" over het leven, hij aan zijn bestaan een grotere vreugde en rijkere vervulling kan geven .

Het **Juiste Inzicht** betekent niets anders dan de 'juiste ideeën' over leven en bestaan te hebben . Om onze visie, die onvermijdelijk een onscherp beeld van de

⁷Afgezien nog van de implicaties resulterend uit de 19de en 20ste Gelofte van Amida-Dharmakara, die inpassen in de 'evolutie' van het heilsverloop .

natuurlijke gang van zaken geeft, juist af te stellen, leert het boeddhisme ons hoe we onze verkeerde inzichten kunnen corrigeren en in overeenstemming brengen met de ware werkelijkheid der dingen . Het is voor ons noodzakelijk een Juist Inzicht te verkrijgen in twee feitelijkheden : ten eerste, de Vier Edele Waarheden als verwerkelijking van de zin van het leven, en ten tweede, de Vier Kenmerken van het bestaan als erkenning van de feitelijke situatie van de wereld waarin wij leven . Die vier kenmerken zijn de volgende :

a. de veranderlijkheid : niets in ons bestaan blijft . Alles is in voortdurende verandering : dromen worden verwezenlijkt, verwachtingen worden verpletterd, mensen sterven, bergen eroderen tot vlaktes, bloemen ontluiken, de seizoenen vliegen voorbij . Die onbestendigheid van het leven heeft voor ons twee implicaties : (1) Veranderlijkheid in de vorm van plotse tragedies, tegenslagen, mislukkingen, ziektes, fatale gebeurtenissen die onze innerlijke of uiterlijke wereld tot een lijdenswereld maken, maar die tevens ons de mogelijkheid bieden tot zelf-reflectie ; vanuit deze zelf-reflectie kunnen we de werkelijke waardes van het leven definiëren en op zoek gaan naar tijdeloze waarheden die niet veranderen volgens de immer verschuivende omstandigheden van de lijdenswereld . (2) Diezelfde veranderlijkheid maakt dat wij het vermogen hebben op onze wereld in te werken volgens onze gedachten en handelingen. Dit betekent dat niets in de bestaanssituaties 'vast' is ; ze kunnen veranderen volgens de wil en de inspanningen van elk individu . Rijkdom en aanzien in de maatschappij zijn broos en vergankelijk ; de mogelijkheid tot veranderen kan wie het ernstig meent, motiveren om boven zijn 'werelds' lot uit te stijgen .

b. alle dingen zijn zonder blijvende substantie : de wereld rondom ons en de omstandigheden van het menselijke bestaan zijn onderhevig aan verandering - ontstaan en vernietiging, geboorte en dood, verschijnen en verdwijnen - precies doordat er niets is dan in termen van vorm, entiteit, ego of ziel permanent is . Geloven in de bestendigheid van enig bestaande, zichzelf of de wereld, is aanleiding tot opvattingen en daden die niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid . Het ontbreken van elke vorm van permanente substantie wordt in het boeddhisme de leer van 'niet-zelf' of van 'leegheid' genoemd . In dit perspectief wordt de ideale handeling een handeling in harmonie met niet-zelf, niet-ego, niet-gehechtheid .

c. al het bestaande is door lijden getekend : het is immers zo dat diegenen die zijn bestaan leidt in tegenstrijd met (a) veranderlijkheid en (b) niet-zelf, onvermijdelijk de gevolgen van zijn foutief inzicht op de realiteit moet ondergaan : lijden (*dukkha*) is zijn onvermijdelijk lot en hij ondergaat het

zowel onder de vorm van lichamelijke pijn voortkomend uit ziektes of verwondingen, emotionele verstoringen als verdriet, frustratie enz., en ook als existentiële angst waarbij de waarde en de betekenis van het leven in vraag gesteld worden . Maar juist deze invraagstelling kan aanleiding geven tot het zoeken van een weg die ons de mogelijkheid biedt de uiteindelijke verlichting te verwezenlijken .

d. nirvana is de volkomen vrede : nirvana kan beschouwd worden als de toestand tegengesteld aan *dukkha* . Nirvana is het volmaakte besef van (a) veranderlijkheid en (b) zelfloosheid . Nirvana is de totale harmonie met de natuurlijke werkelijkheid van het leven .

De Juiste Gezindheid is de instelling die we verwerven bij het besef dat de Leer van de Boeddha het Juiste Inzicht inhoudt . Door samengaan met de Juiste Inspanning, zullen onze gedachten en gevoelens steeds gericht zijn op een dieperwordend vatten van het Juiste Inzicht, ontstaat in ons gemoed een gerichtheid in de zin van de Verlichting en een steeds groter wordende ontvankelijkheid voor de werkzaamheid van Amida's Grote Mededogen .

Het Juiste Woordgebruik is de verbale uiting van onze ingesteldheid resulterend uit de Juiste Gezindheid , zoals de **Juiste Handelswijze** er de uiting van is ten opzichte van onze mede-wezens . Beide zijn kenmerkend voor onze innerlijke houding (*citta* = gemoed, attitude, oriëntatie) zowel als voor ons gedrag als maatschappelijk wezen .

Het Juiste Levensonderhoud is eveneens een factor in onze maatschappelijke houding . De menselijke activiteit wordt beheerst door woorden, daden en gedachten, maar het is ook van belang dat in de relatie tot de andere wezens wij ons niet begeven in bezigheden of werkzaamheden die schadelijk zijn voor anderen, meer nog : we zouden ons bewust moeten begeven in activiteiten die weldadig zijn voor de anderen en die bijdragen tot het materiële, maar vooral spirituele welzijn van de anderen . Het Juiste Levensonderhoud is hier een factor van psycho-fysisch maar ook psycho-sociaal evenwicht .

De Juiste Inspanning is de wilsactiviteit die staat achter alle andere leden van het Achtvoudige Pad . Volharding, geduld, moed zijn hiervoor vereist, en men dient zich niet te verwachten aan snelle resultaten . De Juiste Inspanning gericht op de verwezenlijking van het Juiste Inzicht is een thema dat in alle vormen van boeddhisme sterk aan bod komt .

(wordt voortgezet)

JIKOJI-Nieuws

→ Maandeling in Sandb.
in De Telegraaf.

Boekje
 van
 Amida
 boeddha.
 gepubliceerd.

Wij herdachten Luc

Op 13 januari herdachten wij onze dierbare vriend Yuisho Luc Lammens in aanwezigheid van talrijk overgekomen familieleden en vrienden .

De ingetogenheid, de warmte waren voelbaar tijdens geheel de eenvoudige plechtigheid . Christenen, boeddhisten, niet-gelovigen waren er één in de gedachtenis aan die zeer bijzondere man die Luc was, die met een ongewoon diepe ernst zijn taken als echtgenoot, vader, rijkswachtofficier, kunstminnaar, natuurvriend én Shinboeddhist kende en vervulde .

Het zal, voor al wie hem ooit ontmoet heeft, moeilijk zijn hem te vergeten. Wij mogen dankbaar zijn hem in ons midden gehad te hebben . In Jikoji zullen wij zijn heengaan blijven gedenken op 24 november .

En nog...

Er is in de Pali-Kanon een sutta over Yama's boden, die alom op aarde aanwezig zijn en die ons aan de nabijheid van de dood moeten herinneren : ziekte, ouderdom en de dood van anderen . Wij doen goed dit telkens te overwegen wanneer een verlies ons treft .

Zo verloren we op 14 januari Prof. Dr. A.P. Shokai Dharma en zijn echtente Lily, uit Amstelveen . Bij een verkeersongeval in Miami werden beide in een frontale botsing gedood .

Nog in september laatstleden, hadden we het genoegen met het gezin Dharma een gesprek te hebben in de Buddharama Tempel te Waalwijk . Op 11 oktober bezorgde Prof. Dharma aan Shitoku een boekje (nog in maquette-manuscriptvorm) dat hij graag uitgegeven zou zien met een opdracht aan Prof. Yamasaki , met daarbij een briefje : "Hiermede zend ik U het manuscript gedrukt toe, waarover ik toendertijd in Waalwijk met U sprak . Ik dank U voor uw bereidwilligheid een voorwoord te schrijven en de zaak verder uit te willen werken als mijn bijdrage aan Uw missie in de Benelux t.b.v. het Shin-Boeddhisme . In gassho, met hart. gr. van huis tot huis . Uw, ..."

Wij dienen nu verder te overwegen hoe dit boekje "Leven met Amida in ons dagelijks Bestaan" verder gerealiseerd kan worden .

Ook voor deze vrienden zullen we in Jikoji een gedachtenis houden, en wel op zondag 25 februari 1990, om 11 u.

Japans bezoek uit Roemenië

Op 2 januari kregen we, vrij onverwacht, het bezoek van de Heer en Mevrouw Otaki . We hadden reeds voordien, nl. te Berlijn in 1988, kennis gemaakt met Mevr. Gayu Otaki, die een vrouwelijke priester van Honganji is . Haar echtgenoot is verantwoordelijke voor de economische missie bij de Japanse Ambassade te Bucarest en bij de troebelen in Roemenië werden de Otaki's geëvacueerd, waarbij ze wat moesten rondzwerven doorheen Europa . Daarbij maakten ze van de gelegenheid gebruik om Jikoji te bezoeken .

Ze maakten ook de avonddienst mee en genoten van de gezellige sfeer die er na de puja heerste .

Rundbriefe zur buddhistischen Sozialethik

Friedrich Fenzl, vertegenwoordiger van de *Buddhistische Gemeinschaft Jodo Shin* , Oostenrijk, staat bekend als iemand die zich sedert jaren inzet om de maatschappelijke problematiek te benaderen vanuit een boeddhistisch, zeggen we maar Shinboeddhistisch perspectief .

Zijn jongste initiatief op dit vlak, is de publicatie van een tijdschrift met bovenstaande naam, gewijd aan socio-religieuze knelpunten, opvoeding, inpassen van boeddhistische elementen in het Europese maatschappelijke leven e.d.m.

Belangstellenden kunnen de *Rundbriefe* bekomen hetzij via het Centrum, hetzij rechtstreeks bij F.Fenzl , Merianstrasse 29/4/52, A-5020 Salzburg, Oostenrijk .

Wenen , 21-26 augustus 1990

De derde Europese I.A.S.B.S. Conferentie gaat door in de Universität Wien, van 21 tot en met 23 augustus . Belangstellenden worden verzocht vóór 31 maart in te tekenen en hotel te laten reserveren .

Zoals gebruikelijk, wordt deze academische I.A.S.B.S. conferentie aansluitend gevold door de Zesde Europese Shin Conferentie (24, 25 en 26 augustus), waarbij het accent meer op het religieuze feit valt . Naar verluid, zouden Go-Monshu Koshin Ohtani en Zenmon Kosho Ohtani deze conferentie bijwonen .

Voor verdere details en informatie, b.v. in verband met inschrijving, hotelreservering, kosten enz. gelden volgende adresseringen :

I.A.S.B.S.-Konferenz
Postfach 51 - A-1051 Wien
en
6. Europäische Shin Konferenz
Buddhistische Religionsgemeinschaft
Postfach 61 - A-1051 Wien

Wij verwachten dat de internationale aanwezigheid ook zal uitstralen over Jikoji . Het zou ons een grote eer zijn Go-Monshu en Zenmon in Antwerpen te mogen begroeten . Diverse vrienden uit Japan, Hawaii en de V.S. hebben reeds laten weten dat ze graag eens naar Jikoji kwamen kijken .

Introductie tot de Leer van de Boeddha

Deze tiendelige cursus loopt rustig door tot in mei .

Er wordt overigens al gedacht aan een tweede editie, die in oktober zou beginnen en, dank zij de ervaring die we nu opdoen, beter voorbereid en gerund kan worden, i.v.m. een ruimere uitstraling .

De Jikoji-bibliotheek

De catalogomiserings zijn bijna achter de rug . Nog eventjes verder computeren en databasen en de printer levert weldra een nieuwe uitgave af in verschillende versies, voor intern beheer, voor inzage, alfabetisch, per auteur, per thema .

Zover zijn we nog niet, maar er zit flink schot in . We hopen in volgende Eko de blijde boodschap te kunnen aankondigen .

We kunnen niets anders dan versted staan van de kwalitatieve rijkdom waarover we in onze boekencollectie beschikken . En betreuren dat er eigenlijk weinig gebruik van wordt gemaakt . Maar dat blijkt een typische ziekte van heden-dendag te zijn...

En zijn er onder u nog die ons een boek bij willen kado doen ?

Titels te koop...

Enkele maanden terug hebben we een foldertje verspreid met de boeken die ons Centrum te koop kan stellen . Ondertussen zijn er heel wat reeds van uitgeput en moeten we op nieuwe toeleveringen wachten .

Dat probleem stelt zich uiteraard niet voor de meeste van onze eigen De Simpele Weg uitgaven . Voor volgende maand verwachten we de tweede, herziene uitgave van "Jodo-Shinshu - Een korte Presentatie van het Shinboeddhisme" .

ROOSTER DER BIJeenKOMSTEN

- Vr 02.03 19 u. KGSS-cursus
Za 03.03 15 u. Memor. J. Boeckx
Di 06.03 20 u. Junirai (Sh)
Vr 09.03 20 u. 'Introductie' (5)
Di 13.03 20 u. Amida-kyo (D)
Vr 16.03 19 u. KGSS-cursus
Zo 18.03 10.30 O-Higan¹
Di 20.03 20 u. Sambutsuge (H)
Vr 23.03 20 u. 'Introductie' (6)
Di 27.03 20 u. Juseige (B)
Vr 30.03 19 u. KGSS-cursus
- Di 03.04 20 u. Junirai (M)
Vr 06.04 20 u. 'Introductie' (7)
Zo 08.04 10.30 Hanamatsuri²
Di 10.04 20 u. Amida-kyo (K)
Di 27.04 20 u. Sambutsuge (D)
Vr 20.04 19 u. KGSS-cursus
Di 24.04 20 u. Juseige (H)
Vr 27.04 20 u. 'Introductie' (8)
- Di 01.05 20 u. Junirai (B)
Vr 04.05 19 u. KGSS-cursus
Zo 06.05 10.30 Tempeldag
Di 08.05 20 u. Amida-kyo (M)
Vr 11.05 20 u. 'Introductie' (9)
Di 15.05 20 u. Sambutsuge (K)
Vr 18.05 19 u. KGSS-cursus
Zo 20.05 10.30 Gotan-E³
Di 22.05 20 u. Juseige (D)
Vr 25.05 20 u. 'Introductie' (10 - slot)
Di 29.05 20 u. Junirai (H)
- Vr 01.06 19 u. KGSS-cursus
Di 05.06 20 u. Amida-kyo (B)
Di 12.06 20 u. Sambutsuge (M)
Vr 15.06 19 u. KGSS-cursus

¹Higan is een bijzondere devotieperiode . Deze is "Lente-Higan", die loopt van 18 t/m 23 maart .

²"Bloemenfeest" : gedachtenis van de geboorte van Boeddha Gautama . Tevens kinderfeest . Zoals gebruikelijk zijn groot en klein hartelijk welkom, maar wél liefst verwittigen .

³Gedachtenis van Shinrans geboorte (eigenlijk op 21.05)

J I K O - J I

Tempel van het Licht van Mededogen

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME v.z.w.

Pretoriastraat 68
2600 Antwerpen-Berchem

Verantwoordelijk uitgever : Sh.A.Peel , Leemputstraat 10
2600 Antwerpen-Berchem

Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar .

Sneldrukkerij Total Copy Service, Herentals .